

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2025 | Week 3

Predikant: ds. M. van Kooten

Nunspeterweg 4

8075 AC Elspeet

Tel. 0577 - 491206

E-mail: m.vankooten@solcon.nl

Scriba: diaken E. Mulder

Spoekeboompje 49

8075 DJ Elspeet

Tel. 06 - 12897617

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Diensten

D.V. zondag 19 januari 2025

09.30 uur ds.M.van Kooten

15.00 uur ds.M.van Kooten

Collecten

1. Kerk

2. Instandhouding predikantsplaats

3. Kerk (deurcollecte)

Van harte aanbevolen

Kinderoppas

Nelleke Schoonhoven, Eline Huisman en Marilyn van den Broek

Catechisaties

De jongelui van het eerste uur moeten maken de opdrachten op blz.40. De jongeren van het tweede uur moeten leren zondag 25 op blz. 38 en maken de verwerking en opdrachten op blz.40. De jeugd van het

laatste uur moet maken de opdrachten op blz. 57 no.3 en 4 uit De enige troost deel 3.

De vrijdagavondcatechisanten moeten leren de vragen op blz.86 en maken de opdrachten op 88 en 89 van de Goddelijke waarheden.

JV Maranatha 16+

Ha jongens en meiden,

DV dinsdag 21 januari 2025 hopen we weer van start te gaan met JV 16+.

Bij deze willen we jullie allen van harte uitnodigen om deze mooie JV avonden erbij te zijn!

Mooie inleidingen worden er gemaakt, en er is veel gezelligheid met een lekker hapje en drankje erbij. We hopen weer op een mooie opkomst!

Iedereen is welkom, hoe meer zielen hoe meer vreugd!

We beginnen om 19.30 u. in de bovenzaal van het kerk.

Groeten JV 16+ leiding

Jeugdappel 16+ 'OverHOOP'

Op D.V. zaterdag 1 februari organiseren het LCJ en HJW weer het Jeugdappel 16+. Het thema van het jeugdappel is 'OverHOOP'. Ds. C. Budding en ds. A.C. Uitslag zullen beiden een lezing verzorgen. Daarnaast zijn er twee rondes met workshops en tussendoor genieten we met elkaar van een patatje met een snack. Het jeugdappel duurt van 16:00 – 21:00 en wordt gehouden in De Fontein te Nijkerk (Dominee Kuyperstraat 2). Voor meer informatie en aanmelden, ga naar www.jeugdappel16plus.nl. We ontmoeten je graag!

Wil je me rijden dan horen wij het graag, doe een appje naar de jeugdleiding 16+ Gerwin Koetsier 06-

15503564 dan kunnen wij kijken met hoeveel auto's we evt. moeten gaan. Dus wacht niet en geef je z.s.m. op!!

Avond met Mieneke van Kooten

D.V. woensdag 22 januari hoopt Mieneke van Kooten (onze dochter) iets te vertellen over haar werk in het weeshuis, de kliniek en de boerderij Kondanani in Malawi. Omdat haar plotselinge verblijf in ons land van korte duur is en ze donderdag weer hoopt te vertrekken naar Afrika hebben we de bijbellezing laten vervallen en haar de ruimte gegeven. Iedereen van harte welkom om 19.30 uur in het Kerkerf.

Concert t.b.v. stichting Jafeth

Op D.V. zaterdagavond 1 februari is er in de Grote Kerk van Apeldoorn een concert met een missie. Het Urkermannenkoor 'Eiland Urk' o.l.v. Gerrit Schinkel zal mooie liederen zingen. U/jij kunt meezingen in de samenzang. Hugo van der Meij is pianist en Hendrik van Veen organist. Daarbij zal deze avond evangeliste Janneke Galvão-Hulst zelf aanwezig zijn. Zij is met verlof vanuit Brazilië en zal aan de hand van beeld en verhaal iets vertellen over haar werk onder kansarme kinderen in de krotten van Brazilië. Haar werk als 'een moeder in Israël' verdient onze hartelijke steun! Verder zal Lukas Ebbers iets vertellen over zijn interessante rootsreis naar Brazilië. Ds. J.W. Verboom zal een korte meditatie verzorgen. In verband met de reeds gesponsorde onkosten zal de opbrengst van de collecte geheel ten goede komen aan het missionaire werk van Janneke! Hoe kostbaar! Zo wordt het een mooi concert met een missie. Inloop is mogelijk vanaf 19.00 uur en de avond start om 19.30 uur. Entree is gratis! Kom en steun het goede doel en ontvang mooie muziek en inspirerende inhoud!

Ds. J.J. van Toorenenbergen van Elspeet (III)

Mocht ds. van Toorenenbergen op 17 november 1844 alleen de pastorie te gaan bewonen, reeds op 5 december kwam daar verandering in want toen trouwde hij te Amsterdam met Elise Marie Petronella Schuyt van Castricum. Zij behoorde tot een gegoede familie. Zo was haar vader eigenaar van het landgoed Hilverbeek bij 's Gravenland. Tevens was hij ambachtsheer van Castricum en omgeving. Hun huwelijk werd op 9 november 1845 bekrond met de geboorte van een zontje genaamd Justus Albert, vernoemd naar de beide grootvaders. Helaas moesten ze reeds op 22 juli 1847 afscheid nemen van hun kleine jongen. Op 29 april 1848 –precies een maand voor vertrek naar elders– mochten ze echter een dochtertje ontvangen

met de namen Maria Susanne Elisabeth (1848-1924). Zij is later in het huwelijk getreden met Justus van Toorenenbergen. Hij was de zoon van de enige broer van Jan die geen predikant werd, te weten Johan Jacob. Die broer is onder de rook van Elspeet boer geweest en nam zijn plaats in de kerkenraad in als diaken. We zullen daar later meer van horen.

Over de periode dat Jan van Toorenenbergen Elspeet diende is niet zo heel veel bekend. Zoveel te meer van wat hij buiten de gemeente ondernam. We moeten niet vergeten dat de hervormde gemeente van Elspeet toen heel klein was. Toen van Toorenenbergen een kwart eeuw na zijn bevestiging als predikant van Elspeet intrede deed in Rotterdam merkte hij op dat hij zijn ambt had aanvaard in 'gindsche kleine landgemeente op de heide, die geen dorre heide was'. Volgens insiders telde Elspeet destijds naast de dorpschool met onderwijzerswoning, een bierbrouwerij en hotel de Zwaan slechts 81 huizen. Mogelijk heeft men daarbij de woningen van de allerarmsten die niet meer dan een plaggenhut waren, over het hoofd gezien.

Het moet wel heel schrijnend geweest zijn, het onderscheid tussen de pastoriebewoners en een fors gedeelte van Elspeet. Mocht men een halve eeuw eerder zeggen dat er geen edelman maar ook geen bedelman in het dorp te vinden was, dat was danig veranderd. Enkele jaren voor zijn komst werden er op de avondmaalstafel reeds schalen gezet om liefdegaven in te zamelen voor de armen. Vanaf 20 december 1846 zouden de diakenen om de veertien dagen samen met de predikant bijeenkomen om de behoeftigen te verzorgen 'en hen te zamen in hun belang te hooren'. Op 31 januari 1848 werd besloten om ook een 'armbus' te plaatsen bij de catechisatielessen.

Naast de schrijnende armoede die in menig huisgezin te vinden was bleek er ook grote zedeloosheid en drankmisbruik plaats te vinden in Elspeet. Overspel en incest kwam regelmatig voor. Menigmaal moest iemand derhalve van de tafel des Heeren geweerd worden. Betreffende het drankmisbruik gold dit ook schoolmeester Jongmans uit Vierhouten. Op 18 juli 1845 drong ds. van Toorenenbergen er op aan dat de ambtsdragers hem zouden helpen om drankmisbruik tegen te gaan, ook door een voorbeeld te geven. Blijkbaar was het ook onder de kerkenraad een ingeslopen zonde geworden. Ook het verkopen en kopen van sterke drank op Gods dag werd aangepakt volgens een kerkenraadsbesluit op 7 mei 1846. Het was overigens niet alles kommer en kwel want de notulen spreken ook van 'vriendschappelijke bespreking' van diverse belangen der gemeente bij de

kerkenraadsvergadering. Laten we daarbij ook niet vergeten de aanwezigheid van ouderling Helmert van Asselt (1794-1847). Ds.H.Witteveen die destijds te Ermelo stond en hem eens ontmoette merkte op in eigen gemeente nog nooit zo'n vrome en eenvoudige man ontmoet te hebben. Helmerts zoon Gerrit (1832-1910) die later zendeling werd onder de Bataks te Indonesie vertelt van hem dat hij aanvankelijk onder de donder van Sinai en de bliksem van Horeb verkeerde. Wanneer een gezang gezongen werd in de kerk dat sedert 1806 verplicht was in de hervormde kerk en ook in Elspeet werd opgevolgd, hield hij zijn mond stijf dicht en zijn hoed op. Hij liet zich in persoonlijk leven leiden door geschriften als 'de donderslag der goddelozen' van Cornelis van Niel. Niet zozeer wat God maar wat godvruchtige mensen zeiden was zijn leidraad. Hij was niet als die van Berea die onderzochten of de dingen alzo waren. Het persoonlijk bestuderen van Gods woord werd hem tot zegen. Hij leerde de Zaligmaker kennen voor eigen hart en leven maar nam daarbij ook afstand van zijn tegenstand tegen het vrije lied. Toen men in het gezelschap dat hij leidde vernam dat hij tegenwoordig ook de gezangen meezong en daar bedroefd over was, reageerde hij: 'Lange tijd ben ik in een koers geweest dat ik niet zingen kon. Maar nu ben ik in een richting dat ik zing, voor ik weet, of het een psalm of gezangvers is, als dat lied maar strekt tot verheerlijking van mijn Jezus'. We moeten hierbij in acht nemen dat destijds de gezangenkwestie een der redenen was waarom de Afscheiding plaatsvond in 1834. Vanuit de Afscheiden hoek werden de gezangen ongenueanceerd wel gehegeld als hoerenliederen. Het niet zingen van gezangen was het etiket van rechtzinnigheid. Hoewel het meezingen van gezangen in zijn kringen op onbegrip stootte kon men er niet om heen dat Helmert toch een voorbeeld was in zijn getuigenis en levenswandel. Hij legde een grote vrijmoedigheid aan de dag om goed van zijn Koning te spreken, In het dagboek van zoon Gerrit lezen we: 'In de hele omtrek van Elspeet was Helmert van Asselt bekend. Als de Elspeetse jongelui op verkeerde wegen waren en er geroepen werd: Daar komt Helmert van Asselt aan! dan vlogen zij her- en daarheen, om niet gezien te worden'. Ooit raakte iemand bij het plaatsnemen van een boom op een mallejan met zijn vinger verwond en vloekte. Helmert die juist toen passeerde. Hij stapte op de vloeker toe, terwijl hij diens gewonde vinger verbond en zei: 'Vriend, wanneer je je niet bekeert, zul je eeuwig vloeken, want dat zult je nog een andere pijn hebben te verdragen dan nu het geval is'. In december 1847 kreeg hij een beroep naar Vlissingen dat hij op 5 januari 1848 aannam. Op 28 mei 1848

nam hij afscheid van Elspeet met een preek over Jesaja 40:6-8: Een stem zegt: Roept! En hij zegt: Wat zal ik roepen? Alle vlees is gras, en al zijn goedertierenheid als een bloem des velds. Het gras verdort, de bloem valt af, als de Geest des HEEREN daarin blaast; voorwaar, het volk is gras. Het gras verdort, de bloem valt af; maar het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid. Een dag later overleed genoemde ouderling van Asselt. Ds.van Toorenbergen zei bij zijn afscheid een dag voor diens dood: 'Een predikant als ik ben, kan de gemeente wel terugkrijgen maar een ouderling als Helmert van Asselt niet'.

De datum van intrede te Vlissingen was 11 juni 1848. De bevestigingsdienst werd geleid door zijn plaatselijk collega en geestverwant ds.H.Gann Dun (Wordt vervolgd D.V.).

Bijbelse ambten en beroepen (XCIX)

Een belangrijk beroep bij de zeevaart is de stuurman. Ook in de Bijbel wordt deze genoemd. Eenmaal in het Nieuwe Testament onder de Griekse benaming euthunoon (Jak.3:4) en tweemaal als kubernetes (Hand.27:11 en Opb.18:17). De Statenvertalers hebben het eerste woord vertaald als stuurder. Het grondwoord euthus betekent zoiets als recht. Derhalve zou ook vertaald kunnen worden met rechthouder. Dat doet denken aan de uitspraak 'hou je roer recht' dat men niet alleen gebruikt bij scheepvaart maar ook bij het besturen van gezin, gemeente of klaslokaal. Niet gaan zwabberen en zwieren maar sturen op het kompas, het woord van God. De tekst in Jakobus 3:4 luidt: 'Ziet ook de schepen, hoewel ze zo groot zijn en van harde winden gedreven, zij worden omgewend van een zeer klein roer, waarheen ook de begeerte des stuurders wil'. Jakobus gebruikt dit voorbeeld om aan te geven dat de tong een klein lid is vergeleken het hele lichaam en toch zo ontzettend veel kan kapotmaken maar ook goed doen. We kunnen er immers God mee loven maar ook vloeken. Nu is de wil van de stuurman –zelfs na ontvangen genade- niet altijd in overeenstemming met de wil van God. Vandaar dat David zong: 'Zet Heere een wacht voor mijne lippen' en Johan de Heer dichtte:

Geef de Heiland 't roer in handen,
van uw aardse levenschip;
Hij zal veilig u doen landen,
Hij kent elke rots en klip,
Zij uw sloopje groot of klein, / laat de Heiland stuurman zijn

Hoe ook stormen mogen woeden,
laat het roer stil in Zijn hand;
Hij zal in 't gevaar behoeden,
Hij brengt veilig u aan land,
beeft g' ook al van angst en pijn/ laat de Heiland stuur-
man zijn

Blijf toch rustig Hem geloven,
richt bij 't felste stormgedruis
't hart omhoog, het oog naar boven;
daar bracht Hij reeds velen thuis
Hoe ook alles donker schijn' / laat de Heiland stuur-
man zijn

Veel gevaar bedreigt het leven,
maar het grootste is als 'k niet stil
alles aan Hem overgeven
en ook zelf nog sturen wil.
Daarom, Heiland, houd mij klein/ en wil Gij maar
stuurman zijn

Het woord kubernetes is afgeleid van kubernesie dat regering of leiding betekent. De stuurman heeft de verantwoording om het schip in juiste koers te houden waarheen de kapitein (gezagvoerder) van het schip wil. Zo wordt hij genoemd in Openbaring 18:17. We lezen daar dat alle stuurlieden, het volk op de schepen, bootsgezelle en allen die ter zee handelen van verre stonden. In dat hoofdstuk lezen we namelijk van de val van Babylon. Het gaat er helemaal aan. De stuurmannen die anders zo vaak op Babylon moesten aanstevenden vanwege de handelsschepen die ze bestuurden zien vanaf hun schepen tot hun verbazing deze grote stad in rook opgaan.

Zo komen we de stuurman tegen bij de tocht die Paulus maakte naar Rome. Paulus waarschuwde de hoofdmans van de soldaten die hem begeleidden om gezien een grote storm die dreigde toch maar aan te merken. 'Doch de hoofdmans geloofde meer de stuurman en de schipper dan hetgeen van Paulus gezegd werd'. Ach Paulus heeft geen zeebenen en weet veel van tenten en van de Bijbel maar niet van scheepvaart. Zo redeneerden ze. Maar we weten hoe het is afgelopen. Het schip ging er aan al mocht de bemanning door een wonder Gods behouden te Milete belandde. In ieder geval is het een waarschuwing dat we ons niet op eigen kunde moeten beroemen maar laten leiden door Woord en Geest. Zoals de psalmdichter ons voorzingt:

HEER, ai, maak mij Uwe wegen,
Door Uw woord en Geest bekend;
Leer mij, hoe die zijn gelegen,
En waarheen G' Uw treden wendt,
Leid mij in Uw waarheid, leer
IJv'rig mij Uw wet betrachten;
Want Gij zijt mijn heil, o HEER,
'k Blijf U al den dag verwachten.

Bij de diensten

Komende zondag hopen we in beide diensten weer in uw midden te zijn. In de morgendienst zal Mattheus 4 worden gelezen en in de middagdienst willen we de prediking over de Heidelberger Catechismus vervolgen. Zondag 5 is aan de orde. Gezegende diensten toegewenst.

Ter overdenking

Gods Woord is de sleutel die ons het koninkrijk van God opent, met het doel ons daarbinnen te leiden, opdat wij weten welke God wij moeten aanbidden en waartoe Hij ons roept; Zij is de zekere weg die ons leidt, opdat wij onze ganse levenstijd niet her- en derwaarts zouden zwerven en dolen; Zij is de enige regel om tussen goed en kwaad te onderscheiden en ons te onderwijzen in de rechte dienst van God; Zij is de spiegel waarin wij het aangezicht van God aanschouwen om zo veranderd te worden tot Zijn eer; Zij is de koninklijke scepter waardoor Hij ons als volk regeert; De herdersstaf die Hij ons geeft, ten teken dat Hij ons tot Herder wil zijn; Zij is het enige voedsel van onze zielen dat ons voedt tot het eeuwige leven (Johannes Calvijn).